

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۱۹/۰۱/۰۶

نور وهاب خپاند

د امریکا بدیل؟

د امریکا د متحده ایالاتو وېبپاڼې ډیلی کالر کې (د افغانستان له پاره چین او پاکستان خپل پلان برسیره کړ) تر عنوان لاندې لاورینس سلین چې یو پې اچ ډی لرونکی د پوځ د احتیاط ځواکونو متقاعد ډگروال دی، د دسمبر میاشتې په ۱۲ مه لیکنه کړې چې د هغې غټ ټکي ستاسو د معلوماتو له پاره خپروم.

هغه لیکي: په چاینا ډیلی کې چې یوه دولتي رسنۍ ده د چین د متحد پاکستان یوه لیکونکې (پاکستان د افغانستان د سولې د بهیر کپلې ده) تر عنوان لاندې یوه مقاله خپره کړې . هغه په کنایه او شرمونکې توګه د افغانستان د راتلونکې اړوند د چین - پاکستان د پلان په هکله څرګندونې کړې دي.

د دې څرګندونو ریښه د بیجینګ د حکومتې غیر ټینګ تانګ څخه چې د چین او نړیوال کېدو مرکز نومېږي ، منشا اخلي . دا مرکز د یو شمیر لورپورو چارواکو له خوا جوړ او مخته بیول کېږي چې یو له دوي ، په نړیوال سوداګریز سازمان کې د چین د غړي کولو مشر مرکچي و.

د نوموړې لیکوال مقاله په تیرو ۱۷ کلونو کې د بیخایه او له هغې څخه د ډډې کېدونکې جګړې ملامتې د امریکا په غاړه اچوي. خو په حقیقت کې دا پاکستان دی چې طالبانو ته خوندي ځایونه برابروي ، د هغوي د لښکر ملا تړي کوي کوم چې د نورو د گټو له پاره جګړه پر مخ بیایي او بی شمیره خلکو ته یې مرګ ژوبله اړولي ده . د لیکونکې د نظریې خلاف ، دا د افغانستان جګړه نه ده چې ټوله سیمه یې بی ثباته او په خطر کې اچولي وي ، بلکه دا د پاکستان کورنۍ پالیسي ده چې اسلامي بنسټ پالنې ته وده ورکوي ، د قومونو خود ارادیت تر پښو لاندې کوي او په بهرنۍ پالیسي کې د ترهګرۍ څخه د اېزارو په توګه د استفادې له وجې جګړه اوږدوي .

لیکوال د پاکستان تر څنګ ، له جنوبي اسیا څخه په چټکۍ د امریکا د ایستلو په چاره کې د چین، روسیې ، ایران او ترکیې رول ته ګوته نیسي . همدارنګه د یو کمربند او یوې لارې د بالقوه نوښت ، په ځانګړې توګه د چین - پاکستان د اقتصادي دهلیز له پاره چې یورو اسیا ، یانې روسیه او منځنۍ اسیا د افغانستان له لارې د ګواډ بندر سره نښلوي ، د امریکا وتل اړین ګڼي. لیکوال ادامه ورکوي ، دا چاره هغه وخت ممکنه ده چې د ویتنام په څیر امریکا له افغانستان څخه په بشپړه توګه ووځي او پاکستان کولی شي د هغوي د خوندي وتلو اسانتیا برابره کړي . تر څو چې امریکا وتلو ته غاړه کېنږدي ، تر هغې به طالبان په افغانستان باندې خپل بریدونه جاري ساتي. د لیکوال په نظر د کیسي په پای کې د چین د یو کمربند او یوې لارې نوښت او د شانګهای د تړون اهداف هغه وخت ترلاسه کېږي چې د چین - پاکستان پلوي باثباته افغانستان را منځ ته کېدل یقیني شي.

دلته د چین - پاکستان پلان داسې ډاګیزه کېږي:

د چین متحد پاکستان به په افغانستان کې د طالبانو بریدونه زیات کړي چې د هغه هېواد حکومت کمزوری شي او په امریکا به دومره زور راوړي چې هغه د وتلو معاملي ته غاړه کېږدي . د پاکستان، ایران، روسیې او ترکیې سره جوخت به چین هم د منځګرتوب رول خپل کړي.

د افغانستان له پاره به یو ایتلافي حکومت چې د طالبانو، منځلارو پاکستانی - چینایي پلوه افغان سیاستوالو څخه جوړ وي، وړاندیز شي . د دې سره جوخت به د امریکا او ناتو ځواکونو د وتلو مهالویش هم تیارېږي .

افغانستان ته به د چین - پاکستان په اقتصادي دهلیز کې د اشتراک بلنه ورکړل شي، د شانګهای د سازمان اصلي غړیتوب ته به پورته شي چې د هغه هېواد د بیا جوړونې او ودې اساس برابروي.

د پاڼو شمېره: له ۱ تر ۲

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: د لیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رایرلو مخکې په خیر و لولئ

پاکستان به د طالبانو د ملاتړ څخه لاس اخلې او د چین - پاکستان د ترهگری ضد ځواکونو سره چې نور طالبان له افغانستان څخه لیرې باسې یو ځای شي ، د کوم څه له پاره چې لا له وړاندي مشترک تمرینونه تر لاس لاندې دي او له کله چې په کابل کې د چین او پاکستان پلوی حکومت تثبیري .

د جنوبي اسيا د اقتصادي ولکه کولو له پاره به چین په بلوچستان او عرب سمندرګي کې پوځي ادې جوړوي او په دې توګه به د هند سمندر د شمال او د فارس خلیج د اساسي سمندري لارو کنترول په لاس کې اخلې . په جیبوتي کې چینایي سمندري اډه به د جنوبي چین د سمندري اډو سره وتړي او هندوستان به کنج ته کړي .

د انګیزی له مخې د خبرو اترو میز ته په طالبانو تمرکز، بشپړې چې د امریکا حکومت د چین- پاکستان د پلان په وړاندي په جنوبي اسيا د غلبې کولو کومه ستراتیژي نه لري.

یادونه:

که د لاورینس سلین لیکنې ته چې د پاکستانی لیکوال د هغې لیکنې په تړاو شوي چې سرچینه یې د بیجینګ ټینګ تانک د چین او نړیوال کېدو مرکز څخه منشا اخلې ، وګورو وینو چې پاکستان، چین، روسیه، ایران او ترکیه د خپلو ګټو د خوندي کولو په موخه په مشترک ډول د افغانستان ځمکه کاروي، جګړې ته ابعاد ورکوي او ان د سولې چاره په خپل لاس کې نیسي . د افغانستان له پاره د مؤقتې حکومت طرح راباسې او د افغانستان راتلونکې اقتصادي ټولنیز انکشاف پلانوني او چین ته په سیمه کې د امریکا د بدیل په توګه وړ ځای لټوي.

د افغانستان د حکومت دننه ، په سیاسي تنظیمونو ګوندونو، مدني ټولنو او د عامو افغانانو په منځ کې یو تعداد کړی او ځینې مستقل شخصیتونه هم په یو شمیر کچو کې د ورته نظر پلوي او یا مشابه طرحو ته عملي کار کوي . ځکه په ډیرو ملي پریکړو کې د نظر تشابه او ورته والی کمزوری ښکاري . که د افغانانو آگاه کتګوری دغو حساسو او سرنوشت ټاکنو مسألو ته له ملي افغاني لېډلوري پام ونه کړي، ډیره ستره تیروتنه به وشي چې د هغې جبران به بیا په هره بیه ناشونی وي.

له دې کبله د سولې د بهیر، د نړیوالې ټولني سره د مشارکت، د افغانستان د هر اړخیز انکشاف او سلامت مسألي زموږ ټولو هېوادنی چلن ایجابوي !

په درناوي